

Kresťanské svedectvo v multináboženskom svete

Odporúčania pre správanie

(28.6.2011 vydala Svetová rada cirkví, Pápežská rada pre medzináboženský dialóg a Svetová evanjelikálna aliancia)

Preambula

Misia patrí k bytostnej existencii cirkvi. Zvestovať slovo Božie a vydávať svedectvo určené svetu je kľúčové pre každého kresťana. Zároveň je nevyhnutné, aby sa to dialo v súlade s princípmi evanjelia, v absolútnej úcte a láske voči všetkým ľudským bytostiam.

Uvedomujúc si rôzne druhy napätia medzi ľuďmi a spoločnosťami rozličných náboženských presvedčení a odlišné interpretácie kresťanského svedectva, Pápežská rada pre medzináboženský dialóg (PRMD), Svetová rada cirkví (SRC) a – na pozvanie SRC – Svetová evanjelikálna aliancia (SEA) sa schádzali počas obdobia 5 rokov, aby v reflexii vytvorili tento dokument, ktorý má slúžiť ako súbor odporúčaní pre správanie pri vydávaní kresťanského svedectva všade na svete. Tento dokument nechce byť teologickou výpoveďou na tému misie. Snaží sa skôr adresovať praktické otázky spojené s kresťanským svedectvom v multináboženskom svete.

Cieľom tohto dokumentu je povzbudiť cirkvi, cirkevné orgány a misijné organizácie k reflexii svojich súčasných praktík a k používaniu odporúčaní uvedených v tomto dokumente za účelom prípravy – ak je to vhodné – vlastných smerníc pre svoje svedectvo a misiu medzi ľuďmi iných náboženstiev, ako aj medzi tými, ktorí nevyznávajú žiadne konkrétne náboženstvo. Je našou nádejou, že kresťania po celom svete budú študovať tento dokument v svetle svojich vlastných praktík svedectva viery v Krista, a to nielen slovom, ale aj skutkom.

Základ kresťanského svedectva

1. Pre kresťanov je cťou a radosťou vydávať počet z nádeje, ktorá je v nich, a robiť tak láskavo a s úctou (por. 1Pt 3,15).
2. Ježiš Kristus je tým najvyšším svedkom (por. J 18,37). Kresťanské svedectvo je vždy účasťou na jeho svedectve, ktoré má podobu zvestovania kráľovstva, služby blížnemu a úplného sebaobetovania, a to aj napriek tomu, že takéto svedectvo môže viesť ku krížu. Práve tak, ako Otec poslal Syna v moci Ducha Svätého, sú aj veriaci posielaní na misiu, aby svedčili slovom a skutkom o láske trojjediného Boha.
3. Príklad a učenie Ježiša Krista a ranej cirkvi musí byť vodidlom pre kresťanskú misiu. Už dve tisícročia sa kresťania snažia nasledovať Kristovu cestu prostredníctvom zdieľania dobrej zvesti o Božom kráľovstve (por. L 4,16-20).
4. Kresťanské svedectvo v pluralistickom svete zahŕňa účasť v dialógu s ľuďmi odlišných náboženstiev a kultúr (por. Sk 17,22-28).
5. Život a zvestovanie evanjelia je v niektorých kontextoch zložitý, sťažovaný či dokonca zakázaný, avšak kresťania sú povolani Kristom, aby verne pokračovali vo vzájomnej solidarite pri vydávaní svedectva o ňom (por. Mt 28,19-20; Mk 16,14-18; L 24,44-48; J 20,21; Sk 1,8).
6. Ak sa kresťania zapájajú do nepatričných metód vykonávania misie tým, že sa uchylujú k podvodu a nátlakovým manierom, zrádzajú evanjelium a môžu spôsobiť utrpenie druhých. Také odchýlky volajú po pokání a pripomínajú nám našu potrebu neustálej Božej milosti (por. R 3,23).

7. Kresťania vyznávajú, že aj keď je ich povinnosťou vydávať svedectvo o Kristovi, obrátenie je v konečnom dôsledku dielom Ducha Svätého (por. J 16,7-9; Sk 10,44-47). Sú si vedomí, že Duch veje, kam sám chce, spôsobmi, ktoré neovláda žiadny človek (por. J 3,8).

Princípy

Kresťania sú pri svojej snahe naplniť Kristovo poverenie vhodným spôsobom volaní k dodržiavaniu nasledujúcich princípov, a to predovšetkým v medzináboženských kontextoch.

1. **Konať v Božej láske.** Kresťania veria, že Boh je zdrojom každej lásky, na základe ktorej sú vo svojom svedectve povolaní žiť životy lásky a milovať svojich blízkych ako seba samých (por. Mt 22,34-40; J 14,15).
2. **Napodobňovať Ježiša Krista.** Kresťania sú povolaní nasledovať príklad a učenie Ježiša Krista vo všetkých oblastiach života, predovšetkým vo svojom svedectve, svojou účasťou na jeho láske, vzdávaním slávy a úcty Bohu Otcovi v sile Ducha Svätého (por. J 20,21-23).
3. **Kresťanské cnosti.** Kresťania sú povolaní k správaniu charakterizovanému bezúhonnosťou, kresťanskou láskou, súcitom a pokorou, ako aj k prekonávaniu každej arogancie, povýšenosti a pohrdania (por. G 5,22).
4. **Skutky služby a spravodlivosti.** Kresťania sú povolaní konať spravodlivo a milovať láskavosť (por. Mich 6,8). Taktiež sú povolaní slúžiť ostatným a tým rozpoznávať Krista v najmenších zo svojich sestier a bratov (por. Mt 25,45). Skutky služby, ako napríklad poskytovanie vzdelania, zdravotnej starostlivosti, pomoci, ako aj skutky spravodlivosti a obhajoby, sú neoddeliteľnou súčasťou svedectva evanjeliu. Zneužívanie situácií chudoby a núdze nemá miesto v kresťanskej pomoci. Kresťania by vo svojich skutkoch služby mali odsúdiť všetky formy falošného vábenia druhých, napríklad aj prostredníctvom finančných stimulov a odmien, a zdržať sa ich.
5. **Súdnosť v službe uzdravovania.** Kresťania vykonávajú službu uzdravovania ako neoddeliteľnú súčasť svojho svedectva evanjeliu. Pri výkone tejto služby sú vyzývaní k súdnosti, plne rešpektujúc ľudskú dôstojnosť a dbajúc o to, aby ľudská zraniteľnosť a potreba uzdravenia nebola zneužívaná.
6. **Odmietanie násillia.** Kresťania sú povolaní k tomu, aby odmietli všetky formy násillia, a to aj psychologické a sociálne, vrátane zneužívania moci pri vydávaní svojho svedectva. Takisto odmietajú násillie, nespravodlivú diskrimináciu či útlak zo strany akejkoľvek náboženskej alebo sekulárnej autority, vrátane zneuctovovania alebo ničenia bohoslužobných miest, posvätných symbolov či textov.
7. **Sloboda náboženstva a viery.** Náboženská sloboda, zahŕňajúca právo človeka verejne vyznávať, praktikovať, šíriť a zmeniť svoje náboženstvo, je dôsledkom samotnej dôstojnosti ľudskej osoby založenej v stvorení všetkých ľudských bytostí na Boží obraz a podobu (por. 1M 1,26). Z toho dôvodu majú všetky ľudské bytosti rovnaké práva a zodpovednosti. Kresťania sú volaní k angažovanému prorockému svedectvu všade tam, kde je akékoľvek náboženstvo využívané pre politické ciele a kde dochádza k náboženskému prenasledovaniu; kresťania sú povolaní k odmietaniu takých činov.
8. **Vzájomná úcta a solidarita.** Kresťania sú povolaní k záväzku práce s ostatnými ľuďmi vo vzájomnej úcte, presadzujúc pritom spravodlivosť, pokoj a všeobecné dobro. Medzináboženská spolupráca tvorí zásadný rozmer takéhoto záväzku.
9. **Úcta voči všetkým ľuďom.** Kresťania si uvedomujú, že evanjelium má ku kultúram nielen kritický vzťah, ale ich aj obohacuje. Kresťania sú povolaní k úcte voči všetkým ľuďom, a to aj vtedy, ak evanjelium kritizuje určité aspekty ich kultúr. Kresťania sú

taktiež povolani rozlišovat tie prvky svojich vlastných kultúr, na ktoré evanjelium vznáša kritiku.

10. **Vzdat' sa falošného svedectva.** Kresťania majú hovoriť úprimne a s úctou; majú byť ochotní počúvať, aby tak spoznávali a chápali presvedčenia a praktiky ostatných ľudí; sú tiež povzbudzovaní k tomu, aby si uvedomovali a oceňovali to, čo je v týchto presvedčeniach a praktikách pravdivé a dobré. Akékoľvek vyjadrenie či kritiku by mali prednášať v duchu vzájomnej úcty a s istotou, že o iných náboženstvách nevydávajú falošné svedectvo.
11. **Zaistiť osobnú súdnosť.** Kresťania si majú uvedomovať, že zmena náboženstva je rozhodným krokom v živote človeka, ktorý musí sprevádzať dostatočný čas na primeranú reflexiu a prípravu. Má sa tak diať prostredníctvom procesu zaistiťujúceho úplnú osobnú slobodu.
12. **Vytvárať medzináboženské vzťahy.** Kresťania by mali pokračovať vo vytváraní vzťahov úcty a dôvery s ľuďmi odlišných náboženstiev, ktoré by uľahčili hlbšie vzájomné porozumenie, zmierenie a spoluprácu v prospech všeobecného dobra.

Odporúčania

Tretia konzultácia organizovaná Svetovou radou cirkví a PRMD v spolupráci so Svetovou evanjelikálnou alianciou za účasti najširšej rodiny kresťanov (katolíci, pravoslávni, protestanti, evanjelikáli a letničníci) sa zišla v duchu ekumenickej spolupráce, aby pripravila tento dokument a predložila ho na posúdenie cirkvám, národným a regionálnym konfesijným orgánom a misijným organizáciám, a to predovšetkým tým, ktoré pracujú v medzináboženských kontextoch. Konzultácia odporúča, aby tieto orgány:

1. **študovali** problematiku predloženú v tomto dokumente a – kde je to vhodné – formulovali smernice pre správanie v súvislosti s kresťanským svedectvom, ktoré by boli použiteľné v ich konkrétnych kontextoch. Kde je to možné, malo by sa tak diať ekumenicky a v rozhovore so zástupcami ostatných náboženstiev.
2. **vytvárali** vzťahy úcty a dôvery s ľuďmi odlišných náboženstiev, konkrétne na inštitucionálnej úrovni medzi cirkvami a ostatnými náboženskými spoločenstvami, zapájajúc sa do prebiehajúceho medzináboženského dialógu vnímaného ako súčasť svojho kresťanského záväzku. V určitých kontextoch, kde roky napätia a konfliktov vytvorili hlboké podozrenia a narušili vzájomnú dôveru medzi spoločenstvami, môže medzináboženský dialóg poskytnúť nové príležitosti pre riešenie konfliktov, opätovné nastolenie spravodlivosti, uzdravenie pamäti, zmierenie a vytváranie pokoja.
3. **povzbudzovali** kresťanov k upevňovaniu svojej vlastnej náboženskej identity a viery v procese prehlbovania svojich znalostí a porozumenia iných náboženstiev, berúc pritom do úvahy perspektívy stúpcov týchto náboženstiev. Kresťania by sa mali vyhýbať skresľovaniu presvedčení a praktík ľudí odlišných náboženstiev.
4. **spolupracovali** s ostatnými náboženskými spoločenstvami angažujúc sa v medzináboženskom presadzovaní spravodlivosti a všeobecného dobra a – kdekoľvek je to možné – stojac bok po boku v solidarite s ľuďmi, ktorí sa dostali do konfliktných situácií.
5. **apelovali** na svoje vlády v snahe zaistiť náležité a komplexné dodržiavanie náboženskej slobody, majúc pritom na pamäti, že v mnohých krajinách majú náboženské inštitúcie a osoby zákaz vykonávať svoju misiu.
6. **pamätali v modlitbách** na svojich blížnych a ich blaho, nezabúdajúc na to, že modlitba je neodlúčiteľná nielen od našej vlastnej identity a konania, ale aj od Kristovej misie.

Dodatok: Pozadie dokumentu

1. V dnešnom svete dochádza k zvýšenej miere spolupráce nielen medzi kresťanmi navzájom, ale aj medzi kresťanmi a prívržencami iných náboženstiev. Pápežská rada pre medzináboženský dialóg (PRMD) Svätej stolice a Program medzináboženského dialógu a spolupráce Svetovej rady cirkví (SRC-PMDS) už majú skúsenosti s takouto spoluprácou. Príklady tém, na ktorých PRMD/SRC-PMDS spolupracovali v minulosti, zahŕňajú: medzináboženské manželstvá (1994-1997), medzináboženskú modlitbu (1997-1998) a africkú religiozitu (2000-2004). Tento dokument je výsledkom ich vzájomnej spolupráce.
2. V dnešnom svete dochádza k zvýšeným napätiam medzi náboženstvami, vrátane násilia a strát na ľudských životoch. V týchto napätiach zohrávajú svoju úlohu politika, hospodárstvo a iné faktory. Aj kresťania sú niekedy, či už dobrovoľne alebo proti svojej vôli, zapojení do týchto konfliktov, a to buď ako prenasledovaní alebo ako násilníci. V reakcii na túto skutočnosť sa PRMD a SRC-PMDS rozhodli adresovať danú problematiku v procese vzájomnej spolupráce, ktorý by viedol k vytvoreniu zdieľaných odporúčaní pre správanie pri vydávaní kresťanského svedectva. SRC-PMDS prizvala k účasti na tomto procese Svetovú evanjelikálnu alianciu (SEA), ktorá pozvanie s radosťou prijala.
3. Pôvodne prebehli dve konzultácie. Prvá sa konala v talianskom Lariane v máji 2006 pod názvom „Hodnotenie skutočnosti“. Na nej zástupcovia rozličných náboženstiev zdieľali svoje názory a skúsenosti týkajúce sa otázky konverzie. Konzultácia priniesla vyhlásenie, časť z ktorého znie nasledovne: „Vyhlasujeme, že hoci každý človek má právo pozývať ostatných k pochopeniu svojej viery, nemalo by pritom dochádzať k zneuctovaniu ich práv a náboženských citov. Náboženská sloboda na nás kladie bezpodmienečnú povinnosť rešpektovať náboženstvá odlišné od nášho vlastného, bez toho, aby sme ich akokoľvek znevažovali, hanili či skresľovali s cieľom dokázať nadradenosť svojej vlastnej viery.“
4. Druhá konzultácia, na ktorú boli pozvaní zástupcovia rôznych kresťanských tradícií, sa konala vo francúzskom Toulouse v auguste 2007 a venovala sa tej istej problematike. Prebehla dôkladná diskusia týkajúca sa otázok ako rodina a spoločnosť, úcta voči ostatným, hospodárstvo, marketing a konkurencia či násilie a politika. Pastorálne a misijné otázky viažuce sa k daným témam sa stali základom pre teologickú reflexiu a princípy rozvinuté v tomto dokumente. Každá z týchto tém je dôležitá sama o sebe a zaslúži si viac pozornosti, než jej je možné venovať v týchto odporúčaníach.
5. Účastníci tretej (medzikresťanskej) konzultácie sa stretli v thajskom Bangkoku 25.-28. januára 2011 a tomuto dokumentu dali konečnú podobu.

Preklad z anglického originálu Pavol Bargár

Pôvodné znenie dokumentu je možné nájsť v PDF formáte na stránke SRC na odkaze <http://www.oikoumene.org/en/resources/documents.html> (zobrazené 19.10.2011)